

Epilógus helyett

„A technikai tilalomnál sokkal kielégítőbb lenne a háborúnak, mint a nemzeti politika eszközeinek kiküszöbölése. Az érzés intenzitása változó, nagyon erősödik a nagyobb háborúk után. Az 1914/18-at követő ellenérzés nem állt helyt húsz évvel később a komoly politikai válság nyomása alatt. Egy jövőndő nemzetközi konfliktus elemei világosan megvannak ma és még nyíltabbak, mint 1914–18 után. Milyen menedék marad? Szemmel láthatóan a napról napra vagy évről évre szóló kompromisszumos intézkedések, az apró, korrekt döntések hosszú láncolata.”¹

„A tudomány új elméleteket alkot, az új elméletek új eszközöket és minden eszköz egyaránt felhasználható építésre és rombolásra. Sajnáltni való, hogy az erkölcsi haladás elmaradt a tudományos mögött, és hogy a tudomány által alkotott új eszközök a gyilkolás és a pusztítás eszközeivé váltak. A szégyen azoké, akik felfedezéseinket lealacsonyítják: bombákkal próbálnak megoldani politikai problémákat, és elfelejtik, hogy nem a bombák oldanak meg problémákat, hanem az értelemmel párosult jóakarat.”²

¹ Neumann János: *Túlélhetjük-e a technikát?* Fortune, 1955. június. Magyarul: *Válogatott előadások és tanulmányok*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1965.

² Szent-Györgyi Albert: *A tudomány társadalmi felelőssége*. Beszéd a Harvard Egyetemen 1962. október 11-én. Magyarul: *Egy biológus gondolatai*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1970.